

Огляд книги *Послання до Галатів: Науково-популярний коментар*

Послання до Галатів. Науково-популярний коментар. Андрій Яцишин. Львів: Видавництво УКУ, 2021. 160 с.; ISBN: 978-617-7608-37-9; 70 грн.

Віталій СТАНКЕВИЧ

Одеська богословська семінарія, Одеса, Україна

ORCID: 0000-0002-7666-6437

В 2021 році видавництво Українського католицького університету видало книгу Андрія Яцишина *Послання до Галатів: Науково-популярний коментар*¹, що є вагомим досягненням в українській біблістиці Нового Завіту. Автор є викладачем на кафедрі богослов'я в Івано-франківській Академії Івана Золотоустого, має докторську ступінь з теології (Папський Урбаніанський Університет). А. Яцишин також є автором науково-популярного коментаря *Послання Якова*².

На початку книги Андрій Яцишин влучно характеризує Послання Павла до Галатів як “хартію християнської свободи” або “правдою Євангелія”, що дуже добре окреслює сутність не тільки епістолярного тексту, а й саму книгу. Відповідно до цієї заяви, автор подає наступну структуру Послання до Галатів: Пролог: Павло, Євангеліє та Галати (Гал. 1:1-12); Основна частина: Євангеліє Павла (Гал. 1:13-6:10) та Епілог: Нове творіння у Христі (Гал. 6:11-18). Дуже цінним є те, що автор враховує мету і функцію кожного уривка послання в мозаїці всього твору та представляє аргументаційний плин Павлової думки. Так, основна частина епістолярного тексту Павла поділена на чотири теми: Життя Павла: втілення Євангелії (Гал. 1:13-2:21); Зміст Євангелії: сини Бога через віру в Христа (Гал. 3:1-4:7); Остаточний вибір: Євангеліє чи рабство і Життя згідно з Євангелієм (Гал. 5:13-6:10). Запропонований поділ послання, з одного боку суголосний з останніми тенденціями у павліністичній науці, а з іншого допомагає зрозуміти текст цілісно, що покращить імплементацію основної ідеї в повсякденному житті і служінні читачів.

¹ Андрій Яцишин, *Послання Якова*, Науково-популярний коментар на Новий Завіт (Львів: Колір ПРО, 2018).

² Андрій Яцишин, *Послання Якова*, Науково-популярний коментар на Новий Завіт (Львів: Колір ПРО, 2018).

Варто звернути увагу, що автор коментаря пов'язує тлумачення і міркування над текстами з історією, культурою і філософсько-релігійними особливостями адресата послання, що додає екзегетично-богословського шарму. Також автором представлені не тільки складнощі окремих уривків, але й наведені основні гіпотези вирішення представлених проблем, що додає праці особливої наукової цінності.

Також неможливо не звернути увагу на деякі інші деталі, які долучають пересічного церковного читача до богословського способу мислення. Мова йде про наведення автором в міркуваннях на окремі уривки слів мовами оригіналу Старого і Нового Завітів. В кінці книги є запитання для обговорення в групах, представлений словник термінів і бібліографічний список.

В тексті є також, на думку рецензента, певні упущення. Наприклад, практично відсутні посилання на іншу додаткову літературу, хоча це можна пояснити наявністю бібліографією в кінці книги і авторським підходом, який є достатньо популярний в деяких наукових колах. В цьому дискурсі варто звернути увагу, що в бібліографії відсутня також література українською і російською мовами, що унеможливорює читача познайомитися з перекладеними дослідженнями західних авторів, а також з працями вітчизняних дослідників. Якщо навіть коментар був спочатку написаний не для української аудиторії, то при перевиданні на українську мову варто було б додати список джерел мовами, які доступні для українського читача.

Не можна не звернути увагу на те, що деякі переклади слів з біблійних мов не співпадають з традиційними перекладами, які подаються у словниках, довідниках і підручниках які присвячені вступу до книг Нового Завіту, що доступні для популярного читача в Україні (наприклад переклад єврейського і римського імен апостола і вчителя язичників (25)).

Зважаючи на популярно-науковий стиль коментаря, автор надає короткі вступні відомості до книги, які часто є однобокими і не представляють інші погляди, а підчас оминаються вкрай важливі ісагогічні деталі, особливо дискусійні, які б могли бути корисними і цікавими для читача, на якого розрахований коментар.

В цілому, коментар є цілісним, обґрунтованим, науковим і написаний зрозумілою популярною мовою. Книгу можна рекомендувати членам церков, які цікавляться епістолярними текстами апостола Павла, лідерам малих груп і тим, які проводять церковні розбори, а також проповідникам і студентам перших курсів богословських навчальних закладів.

Vitaliy STANKEVYCH
Odesa Theological Seminary, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-7666-6437

Надійшла до редакції / Received 10.05.2022

Прийнята до публікації / Accepted 31.05.2022